

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Оливко Оксана Андріївна

УДК 339.9:314.15:331.5

**РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПРАЦІ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Спеціальність 08.00.02 – світове господарство
і міжнародні економічні відносини

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Донецьк 2012

Дисертацією є рукопис

Дисертацію виконано на кафедрі менеджменту Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Брич Василь Ярославович,
Тернопільський національний
економічний університет
Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України,
завідувач кафедри менеджменту.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор, **Бузько Ірина Романівна,**
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, завідувач кафедри
міжнародної економіки;

кандидат економічних наук, **Ланська Світлана Петрівна,** Донецький
національний університет Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України,
старший викладач кафедри управління персоналом і економіки праці.

Захист дисертації відбудеться «29» травня 2012 року о 12 годині на
засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.051.03 у Донецькому національному
університеті за адресою: 83015, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 186, ауд. 409.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донецького національного
університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за адресою:
83001, м. Донецьк, вул. Університетська, 24.

Автореферат розісланий «   » квітня 2012 року

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, доцент

С.П.Калініна

Підписано до друку 27.03.2012 р.
Формат 60x90/16. Умов. друк арк. 0,9.
Друк лазерний. Зам. № 1625. Наклад 100 прим.
Надруковано у ТОВ «Сучасний друк»
на цифровому видавничому комплексі Xerox DocuTech 135.
Україна, м. Донецьк, 83001, б. Пушкіна, 23.
Тел.: (062) 304-44-25

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Провідною тенденцією розвитку світової економіки останніх десятиліть виступають процеси глобалізації, що викликає суттєві зрушення у функціонуванні світового господарства і зумовлює структурні зміни в рамках національних економік. Лібералізація міжнародного економічного розвитку спричиняє трансформацію потоків робочої сили на світовому ринку праці і висуває вимоги до організаційно-економічного забезпечення та забезпечення трудовими ресурсами розвитку національних ринків праці.

Питанням розвитку міжнародного ринку праці і міжнародної трудової міграції присвячено праці відомих зарубіжних вчених Дж.Беккера, Р.Билсбороу, Х.Кларка, Д.Массі, М.Піоре, А.Порта, О.Старка, Е.Тайлора, М.Тодаро, Дж.Харіса, та ін.

Питання включення України до процесів міжнародної міграції розглядаються в працях С.Бандура, І.Бузько, С.Калініної, Е.Лібанової, С.Пирожкова, М.Флейчук та ін.

Проблеми глобалізації економіки досліджували зарубіжні вчені М.Кастельс, Р.Кеохане, Т.Левітт та ін., а також вітчизняні науковці В.Липов, Д.Луцькянєнко, Ю.Макогон, Т.Орєхова, В.Омельченко, Є.Савельєв, А.Старостіна.

Одночасно активізація процесів глобалізації світової економіки викликала суттєві зміни у розвитку міжнародного ринку праці, що зумовлює необхідність дослідження вказаних процесів і визначає актуальність теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до напрямків науково-дослідної роботи Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України: кафедри міжнародної економіки за держбюджетною темою «Дослідження проблем Євразійської трудової міграції та механізмів її регулювання» (ДК № 0109U000033), в рамках якої визначено основні інструменти регулювання міжнародного ринку праці; кафедри менеджменту за держбюджетною темою «Управління розвитком міжнародного ринку праці» (державний реєстраційний номер 0110U001440), в рамках якої досліджено стан та розвиток міжнародного ринку праці.

Мета і задачі дослідження. *Метою* роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження глобалізації ринку праці і розробка науково-практичних рекомендацій щодо регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Відповідно до мети роботи в дисертації поставлено і вирішено такі **задачі**:

- дослідити теоретичні основи глобалізації світогосподарського розвитку;
- проаналізувати теоретичні засади формування міжнародного ринку праці;
- визначити інституційні засади регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації;
- дослідити динаміку розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації;
- проаналізувати розвиток ринку праці США і Європи як рушійних центрів глобалізації;
- проаналізувати стан українського ринку праці як складової глобального ринку праці;
- визначити концептуальні засади формування глобального ринку праці;

- здійснити економіко-математичне моделювання розвитку міжнародного і українського ринку праці;
- запропонувати напрямки удосконалення державної міграційної політики України.

Об'єктом дослідження є тенденції розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації світового господарства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні, організаційно-економічні та інституційні засади формування міжнародного ринку праці, напрями розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Методи дослідження. Теоретичною й методологічною основою дослідження виступають положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань розвитку глобалізації і міжнародного ринку праці.

При вирішенні задач дослідження використано діалектичний метод наукового пізнання, а також загальнонаукові методи наукового дослідження: аналізу й синтезу (для дослідження теоретичних засад формування міжнародного ринку праці); узагальнення (для дослідження теоретичних основ глобалізації світогосподарського розвитку); статистичного аналізу (для аналізу динаміки розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації); системного аналізу (для аналізу розвитку ринку праці США і Європи як рушійних центрів глобалізації); системно-динамічного моделювання (для розробки моделей розвитку міжнародного і українського ринку праці) та ін.

Інформаційною базою дослідження є міжнародна нормативно-правова база в сфері регулювання міжнародного ринку праці, нормативні документи й аналітичні звіти міжнародних організацій стосовно аспектів функціонування і розвитку міжнародного ринку праці, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження міжнародного ринку праці та розробці науково-практичних рекомендацій щодо регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації світового господарства.

Конкретні наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження, полягають у такому:

вперше:

запропоновано *структурну схему концептуальних засад формування глобального ринку праці*, в рамках якої, виходячи з дослідження міжнародної міграції як об'єкта наукового пізнання, визначено пріоритети і цілі регулювання міжнародної трудової міграції, і на їх основі – принципи, завдання, напрямки формування глобального ринку праці, що утворює науково-методологічне підґрунтя регулювання розвитку останнього через формування внутрішніх мобільних ринків праці країн глобальної економіки;

удосконалено:

категорійно-понятійний апарат дослідження міжнародного ринку праці за рахунок надання авторських визначень понять «міжнародна міграція» та «глобальний ринок праці», а саме запропоновано під *міжнародною міграцією* розуміти одну з об'єктивних підстав становлення цілісної світогосподарської системи, зумовлену чинниками внутрішнього економічного розвитку кожної

окремої країни і зовнішніми чинниками, станом міжнародної економіки в цілому та економічними зв'язками між країнами, що представляє собою глобальний процес переміщення робочої сили з однієї країни в іншу та охоплює всі континенти і країни - як розвинуті, так і периферію, а також різні соціальні шари, і включає два взаємопов'язані процеси – еміграційний та імміграційний; під *глобальним ринком праці* – різноспрямовані потоки трудових ресурсів, що формуються у взаємозв'язку з ринками капіталу, товарів та послуг, і перетинаючи національні кордони у формі трудової міграції, створюють безпосередній вплив на рівень зайнятості працездатного населення, розміри відносного перенаселення (безробіття) як приймаючих країн, так і країн-донорів робочої сили;

теоретичні засади дослідження міжнародного ринку праці в умовах глобалізації, а саме обґрунтовано, що вплив глобалізації світового господарства на міграційні процеси призводить до формування принципово нової міграційної ситуації в світі, характерними ознаками якої є такі: безпрецедентне розширення масштабів міжнародної міграції; якісна зміна міграційних потоків; фемінізація трудової міграції; формування передумов нелегальної міграції; протиріччя між національним (державним) регулюванням міграційних потоків і транснаціональним (глобальним) характером сучасного світогосподарського розвитку тощо;

отримали подальшого розвитку:

категорійно-понятійний апарат дослідження глобалізації як визначального процесу розвитку сучасного світового господарства, а саме запропоновано під *глобалізацією* розуміти встановлення тривалих економічних, інформаційних, політичних, культурних та інших зв'язків між державами, що у кінцевому підсумку призводить до формування взаємодоповнюваності і взаємозалежності економічних систем країн і формує визначальні орієнтири розвитку національних економік в майбутньому;

кількісно-методичні засади дослідження міжнародних міграційних процесів, а саме з використанням інструментарію системно-динамічного моделювання розроблено комплекс системно-динамічних моделей ринку праці, трудової міграції, приросту працездатного населення, які покладено в основу *моделі причинно-наслідкових зв'язків впливу привабливості країни на міграційні процеси*, реалізація якої дозволила встановити наявність прямого зв'язку між рівнем забудованості країни, розвитку її інфраструктури, з одного боку, і збільшенням чисельності населення за рахунок трудових мігрантів – з іншого;

організаційно-економічні засади регулювання в Україні міжнародної міграції, а саме на основі визначення першочергових завдань держави в сфері розбудови міжнародної міграційної політики (скорочення масштабів міграції; перетворення незворотної міграції у зворотну; усунення причин, що зумовлюють формування потоків нелегальної міграції за кордон тощо) визначено *основні завдання науково обґрунтованої міграційної політики* (створення інформаційної системи державного контролю за міграційними процесами; розробка механізмів зменшення масштабної трудової міграції населення за межі країни, центральною складовою якого має стати зниження безробіття серед молоді; розробка Державної програми інтеграції біженців в українське суспільство; приєднання України до концепцій МОП, статей Європейської

соціальної хартії (оновленої) щодо захисту прав працівників-мігрантів на міжнародному ринку праці; укладання угод щодо працевлаштування з країнами-споживачами української робочої сили та ін.), що, в свою чергу, вимагає удосконалення відповідної нормативно-правової бази.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці концептуальних засад удосконалення державної міграційної політики України.

Результати дослідження використано у практичній діяльності Управління зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності Тернопільської облдержадміністрації (№ 863-10/01-10-01 від 01.05.2011 р.) – в процесі розробки та виконання обласних комплексних і цільових програм розвитку зовнішніх відносин та зовнішньоекономічної діяльності; Головного управління праці та соціального захисту населення Тернопільської обласної державної адміністрації (довідка № 01-01/3764 від 01.06.2011 р.) – пропозиції щодо удосконалення регулювання вітчизняного ринку праці в контексті мінімізації зовнішньої міграції; Тернопільського обласного центру зайнятості (№ оу08/5101/0/110818 від 01.07.2011 р.) – сформульовані завдання регіонального рівня, вирішення яких визначає забезпечення реалізації державної політики у сфері зайнятості та регулювання ринку праці; Тернопільської торгово-промислової палати (довідка № 01-01/386 від 10.05.2011 р.) – пропозиції щодо основних напрямів формування та розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Результати досліджень, що містяться в дисертації, також використано в навчальному процесі у Тернопільському національному економічному університеті при розробці навчально-методичних матеріалів та викладанні курсів «Міжнародна економіка», «Менеджмент ЗЕД», «Менеджмент», «Міжнародний менеджмент», «Менеджмент персоналу», «Стратегічне управління» (довідка № 126-23/2867 від 01.09.2011 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі результати, викладені в дисертаційній роботі, отримані здобувачем самостійно та знайшли відображення в опублікованих працях автора. З робіт, опублікованих у співавторстві, використано тільки ті положення, які належать автору особисто.

1. Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки і рекомендації дисертації доповідалися й отримали схвалення на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах: на десятій міжнародній науковій конференції студентів та молодих учених: II міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теоретичні і практичні аспекти». – (Хмельницький – Ялта, 22 травня 2011р.); міжнародній науковій конференції «Глобальні світоцивілізаційні процеси та економічна політика європейських країн, що розвиваються». – (Тернопіль – Кіпр, 29 вересня - 6 жовтня 2010 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика». – (Харків, 15-16 листопада 2010р.); II міжнародній науково-практичній конференції: «Теорія і практика сучасного менеджменту: проблеми та шляхи вирішення». – (Тернопіль: 8-9 жовтня 2009р.); десятій міжнародній науковій конференції студентів та молодих учених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація,

підприємництво, стає економічне зростання».– (Донецьк, 8-10 грудня 2009р.); міжнародній науково-практичній конференції: «Міжнародний бізнес та менеджмент: проблеми та перспективи в умовах глобалізації». – (Тернопіль, 22-24 жовтня 2008р.).

Публікації результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано 12 наукових робіт загальним обсягом 4,5 д.а., з яких особисто автору належить 4,3 д.а., у тому числі у наукових фахових виданнях 8 робіт загальним обсягом 3,2 д.а., з яких особисто автору належить 3,0 д.а.

Обсяг і структура дисертаційної роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел із 196 найменувань. Зміст роботи викладено на 187 сторінках друкованого тексту, включаючи 31 таблицю на 22 сторінках, 35 рисунків на 28 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету і задачі дослідження, його предмет і об'єкт, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

В першому розділі «Теоретико-методологічні основи розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації світового господарства» досліджено теоретичні основи глобалізації світогосподарського розвитку; проаналізовано теоретичні засади формування міжнародного ринку праці; визначено інституційні засади регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Сучасна міжнародна економіка розвивається під впливом низки чинників, серед яких найсуттєвішим є глобалізація: тісна взаємодія і переплетення економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій; поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу; формування єдиної (глобальної) системи світогосподарських відносин.

В результаті дослідження теоретичних основ глобалізації світогосподарського розвитку (Т.Левіт, Р.Кеохане, М.Кастельс, А.Старостіна, Є.Савельєв, Д.Лукьяненко, В.Липов, Ю.Макогон та ін.) запропоновано під *глобалізацією* розуміти встановлення тривалих економічних, інформаційних, політичних, культурних та інших зв'язків між державами, що у кінцевому підсумку призводить до формування взаємодоповнюваності і взаємозалежності економічних систем країн і формує визначальні орієнтири розвитку національних економік в майбутньому.

Вільний рух товарів і капіталу вимагає вільного переміщення людських ресурсів, що зумовлює виникнення такого явища, як формування глобального ринку праці. Міжнародні міграційні процеси, що інтенсифікуються, виступають фактором подальшої інтеграції та глобалізації, сприяють формуванню нових і розширенню існуючих торговельних, економічних, політичних і культурних зв'язків між країнами. При цьому глобалізація виробничих процесів і поширення інформаційних технологій призводять до уніфікації вимог до кваліфікації працівників, стандартів використання праці у світовій економіці тощо.

В результаті дослідження теоретичних основ формування міжнародного ринку праці - теорія світового ринку праці (Є.Плетнев), теорія людського капіталу (Дж.Беккер, Х.Кларк), нова економічна теорія міграції (О.Старк, Е.Тайлор), теорія сегментування ринку праці (М.Піоре, А.Порт), неокласичний підхід (Дж.Харіс, М.Тодаро), теорія технологічного розвитку (Дж.Саймон), теорія «притягання – відштовхування» (Е.Лі), теорія суспільного капіталу (Д.Масей, Л.Голдінг), теорія міграційних мереж (Д.Массі), теорія міграційних систем (Р.Билсбороу), концепція нового міжнародного економічного порядку (В.Бонінг, Г.Бхагваті) – запропоновано визначення понять «глобальний ринок праці» та «міжнародна міграція». *Глобальний ринок праці* визначено як різноспрямовані потоки трудових ресурсів, що формуються у взаємозв'язку з ринками капіталу, товарів та послуг, і, перетинаючи національні кордони у формі трудової міграції, створюють безпосередній вплив на рівень зайнятості працездатного населення, розміри відносного перенаселення (безробіття) як приймаючих країн, так і країн-донорів робочої сили; *міжнародну міграцію* – як одну з об'єктивних підстав становлення цілісної світогосподарської системи, зумовлену чинниками внутрішнього економічного розвитку кожної окремої країни і зовнішніми чинниками, станом міжнародної економіки в цілому та економічними зв'язками між країнами, що представляє собою глобальний процес переміщення робочої сили з однієї країни в іншу та охоплює всі континенти і країни – як розвинуті, так і периферію, а також різні соціальні шари, і включає два взаємопов'язані процеси – еміграційний та імміграційний.

Визначено, що посилення міжнародної мобільності людських ресурсів зумовлюється об'єктивною нерівномірністю світового економічного розвитку, нерівністю економічних умов і можливостей у різних країнах, різноманітним ступенем залучення останніх до процесів глобалізації, зростаючими демографічними диспропорціями, потребами світового ринку праці.

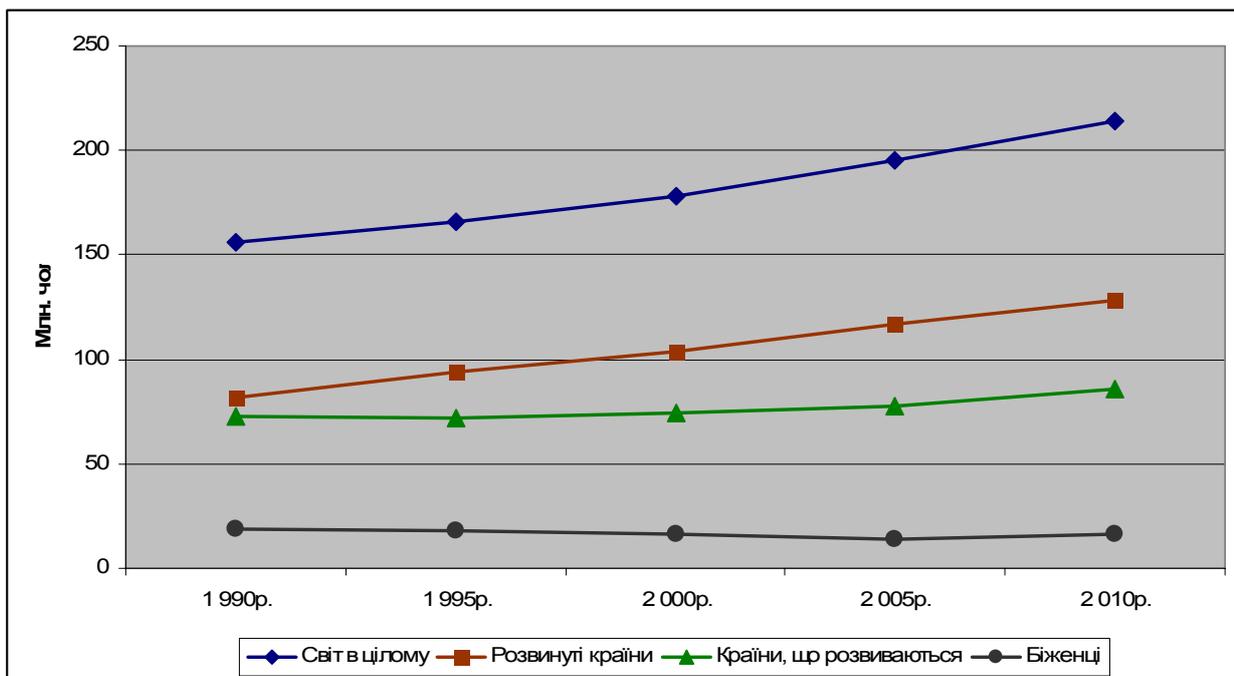
Обґрунтовано, що вплив глобалізації світового господарства (інформатизація і зростання інтелектуалізації галузей економіки, економічна лібералізація, актуалізація екологічних проблем та безпеки життєдіяльності людини та ін.) на міграційні процеси призводить до формування принципово нової міграційної ситуації в світі, характерними ознаками якої є такі: безпрецедентне розширення масштабів міжнародної міграції; якісна зміна міграційних потоків; фемінізація трудової міграції; формування передумов нелегальної міграції; протиріччя між національним (державним) регулюванням міграційних потоків і транснаціональним (глобальним) характером сучасного світогосподарського розвитку тощо.

Встановлено, що на національному, регіональному, глобальному рівнях відбуваються активні пошуки шляхів регулювання міжнародного ринку праці, розширюється міжнародна співпраця та координація, створюються міжнародні установи та організації (Міжнародна організація праці (МОП), Комісія ООН з народонаселення, Організація ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародна організація з міграції (МОМ), Управління Верховного комісара у справах біженців при ООН (УВКБ), Система постійного нагляду за міграцією (CONEMI), Міжнародний комітет з питань міграції (CIME); прийняті в їх рамках рішення еволюціонують

від рекомендацій до обов'язкових для членів міжнародного співтовариства норм (регулювання міграції в умовах глобалізації стає можливим тільки на основі багатостороннього міжнародного співробітництва).

В другому розділі «Аналіз розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації світової економіки» досліджено динаміку розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації; проаналізовано розвиток ринку праці США і Європи як рушійних центрів глобалізації; проаналізовано стан українського ринку праці як складової глобального ринку праці.

На сучасному етапі світогосподарського розвитку кількість і якість трудових ресурсів визначають розвиток не лише економік окремих країн, а й світової економіки, провідною рисою якої є процес глобалізації. В результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що глобалізація світової економіки дозволяє більш повно використовувати переваги ринкового господарства на міжнародному ринку праці. Одночасно міжнародна міграція (рис.1.) і глобальна конкуренція ведуть до посилення нерівності між країнами, створення нових умов зайнятості населення тощо.

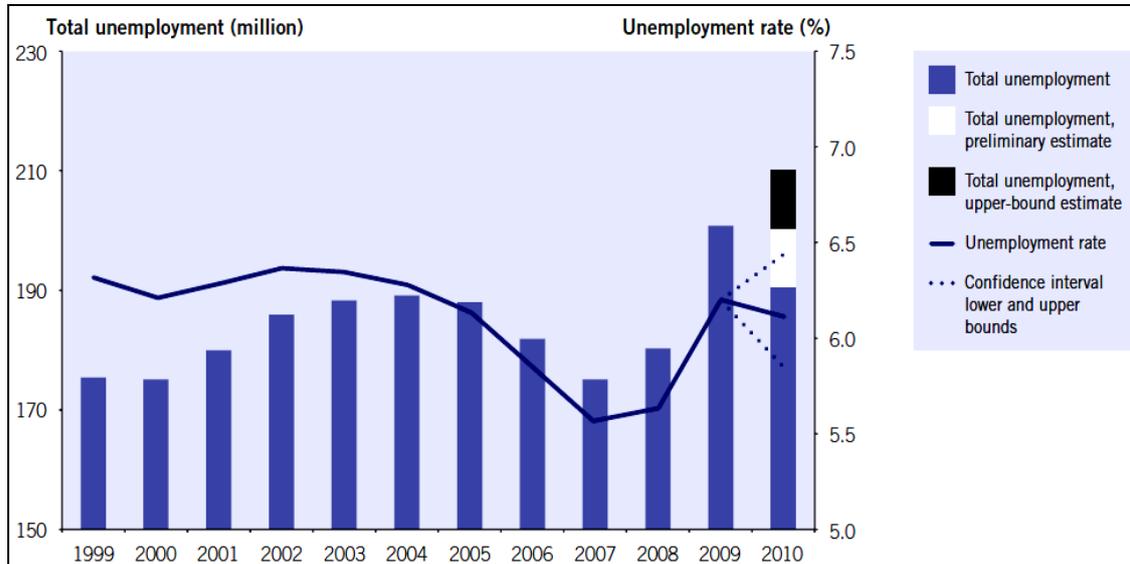

Рис. 1. Чисельність міжнародних мігрантів у світі і основних групах країн в 1990-2010рр., млн. осіб

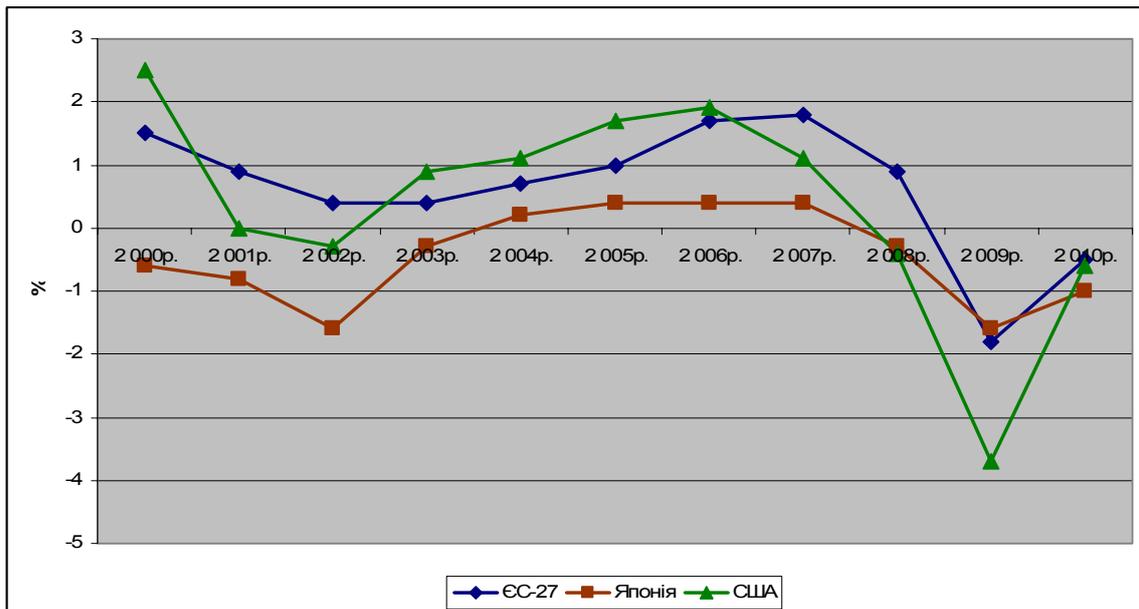
+виправити на рисунку млн..осіб

В останні роки на світовому ринку праці спостерігається загальна тенденція до зростання безробіття (рис.2), скорочення чисельності зайнятого населення (рис.3), зростання еміграції висококваліфікованих фахівців; однією з найвагоміших причин останнього явища є вартість робочої сили в економіках розвинутих країн (Норвегія – 28,5 євро за людино-годину; Німеччина – 26,4 євро;

США – 22,4 євро; Японія – 20 євро). Крім країн СНД і Східної Європи, основними постачальниками кадрів високої кваліфікації до розвинутих країн є Індія, Пакистан, Єгипет.

Рис. 2. Динаміка безробіття у світовій економіці у 1999-2010 рр., абсолютний і відносний показники

Рис.3. Темпи зростання кількості зайнятого населення в ЄС, США і Японії, 2000-2010 рр., % до попереднього року

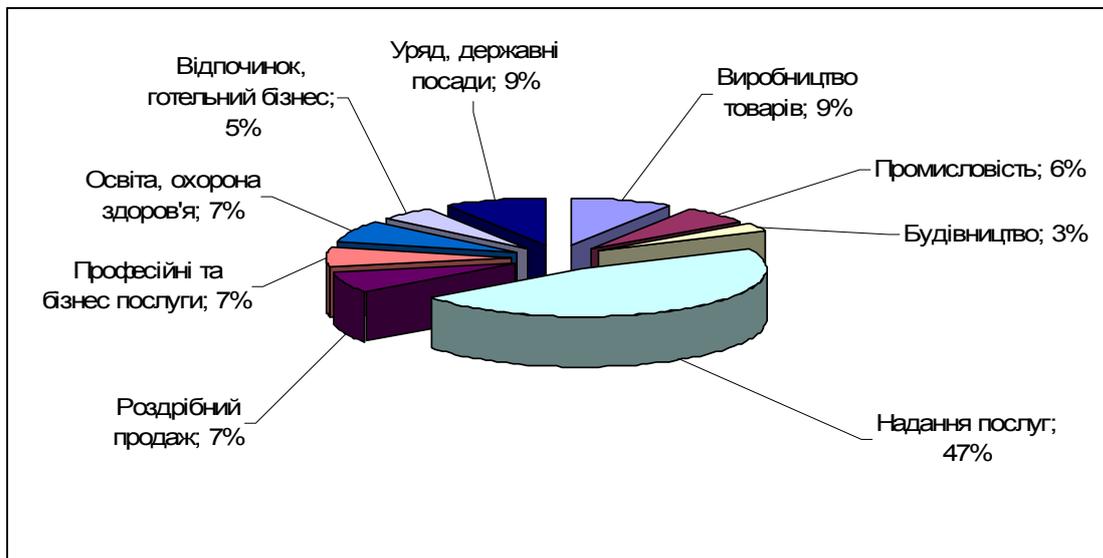
Встановлено взаємозв'язок і взаємозалежність між розвитком транснаціоналізації і тенденціями розвитку зайнятості у світовій економіці внаслідок впливу ТНК на міжнародний поділ праці (через розвиток інформаційних технологій, глобальні стратегії виробництва, розподілу і постачання): за оцінками ООН, на початку 1990-х років в підрозділах ТНК працювало 150 млн. осіб, в 2000р. – більше 250 млн. осіб. Зроблено висновок, що

транснаціональні корпорації практично формують основу глобальної економіки і визначають структуру зайнятості на світовому ринку праці.

Визначено, що однією з найбільш гострих проблем міжнародного ринку праці є нелегальна імміграція робочої сили, розміри якої, за експертними оцінками, в США коливаються в межах від 2 до 15 млн. осіб, в Західній Європі – від 1,5 до 5 млн. осіб, в Росії – від 4,5 до 5 млн. осіб.

Обґрунтовано, що стратегія розвитку глобальної економіки має передбачати зростання продуктивності праці і конкурентоспроможності за рахунок реструктуризації зайнятості на користь таких галузей, як інформаційні технології, ділові послуги, охорона навколишнього середовища тощо, та скорочення тривалості робочого часу.

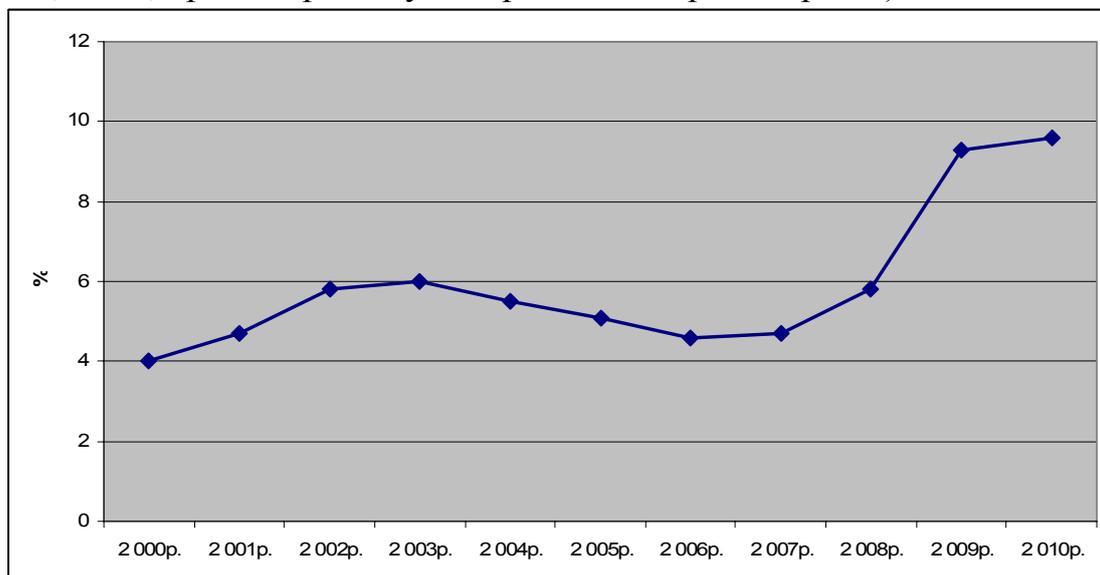
Аналіз розвитку ринку праці США дозволяє розглядати його як найважливішу складову глобальної ринкової системи, яка дозволяє ефективно використовувати трудовий потенціал країни при високому рівні оплати праці. Характерною ознакою ринку праці США останнього десятиліття є розподіл єдиного ринку робочої сили на сегменти, що практично не конкурують між собою (керівники органів влади, установ і підприємств – 4,7%; фахівці вищого і середнього рівня – 28,6%; низькокваліфіковані працівники нефізичної праці – 35,9%; кваліфіковані робітники – 19,6%; низько кваліфікована робоча сила – 11,2%), і утворюють професійно-кваліфікаційний розподіл зайнятих в рамках галузевої структури зайнятості (рис.4).

Рис.4. Структура зайнятості населення в США, 2010р., %

Динаміка безробіття в США (рис.5) відповідає загальносвітовим тенденціям. При цьому рівень безробіття є нерівномірно розподіленим по території США: найвище значення показника спостерігається в штатах Мічиган (спад автомобільної промисловості) та Каліфорнія (дефіцит бюджету), найменше – в штатах Вашингтон та Вірджинія (переваги державного сектору економіки). З початку економічної кризи найбільше скорочення кількості зайнятих відбулось в таких галузях, як будівництво, обробна промисловість, оптова і роздрібна торгівля, найменше – в гірничорудній та нафтогазовій промисловості, сільському

господарстві. Встановлено, що характерною ознакою ринку праці США є переважання в структурі безробіття чоловіків (в 2010 р. серед безробітних нараховувалось 57,8% чоловіків, жінок – 42,2%), а також зростання тривалості пошуку роботи (впродовж 2009-2011рр. кількість осіб, що шукають роботу більше 15 тижнів, в 2-2,5 рази перевищувала рівень попередніх років).

Рис. 5. Динаміка рівня безробіття в США у 2000-2010рр., %

Частка ЄС у світовому ВВП в 2010р. становила 28% за номінальним значенням (16,4 трлн. дол.), і біля 21% (14,8 трлн дол.) – за паритетом купівельної спроможності. Чисельність зайнятого населення в ЄС становила 212,9 млн. осіб (55% зайнятих – чоловіки, 45% - жінки). За даними EU Labour Force Survey, рівень зайнятості в ЄС в середньому склав 64,2%, при цьому темпи зростання рівня зайнятості були нерівномірними. Найвищий рівень зайнятості спостерігався в країнах з найбільш розвинутою системою соціального захисту населення – Німеччині, Данії, Швеції, Австрії, Нідерландах (більше 70%) (рис. 6). Найбільший рівень безробіття – в Іспанії, країнах Балтії, Ірландії, Словаччині, Угорщині, Греції, Франції (рис.7).

На рисунку 6. є помилки у словах: Хорватія, Білорусь!!!!!!!!!!!!!!

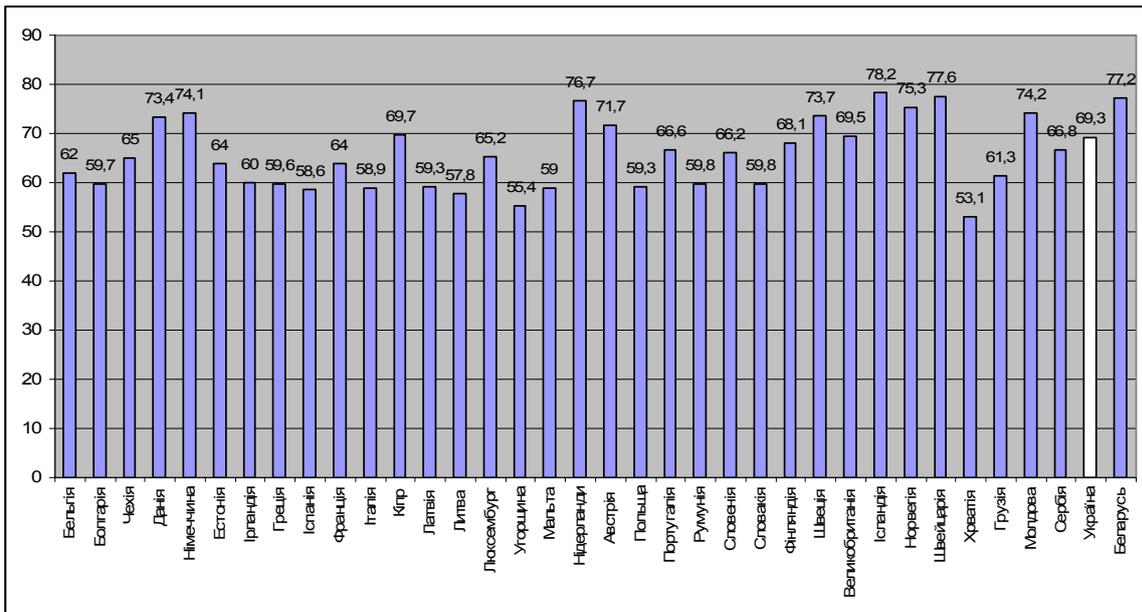

Рис. 6. Рівень зайнятості в країнах ЄС і Україні у 2010 р.

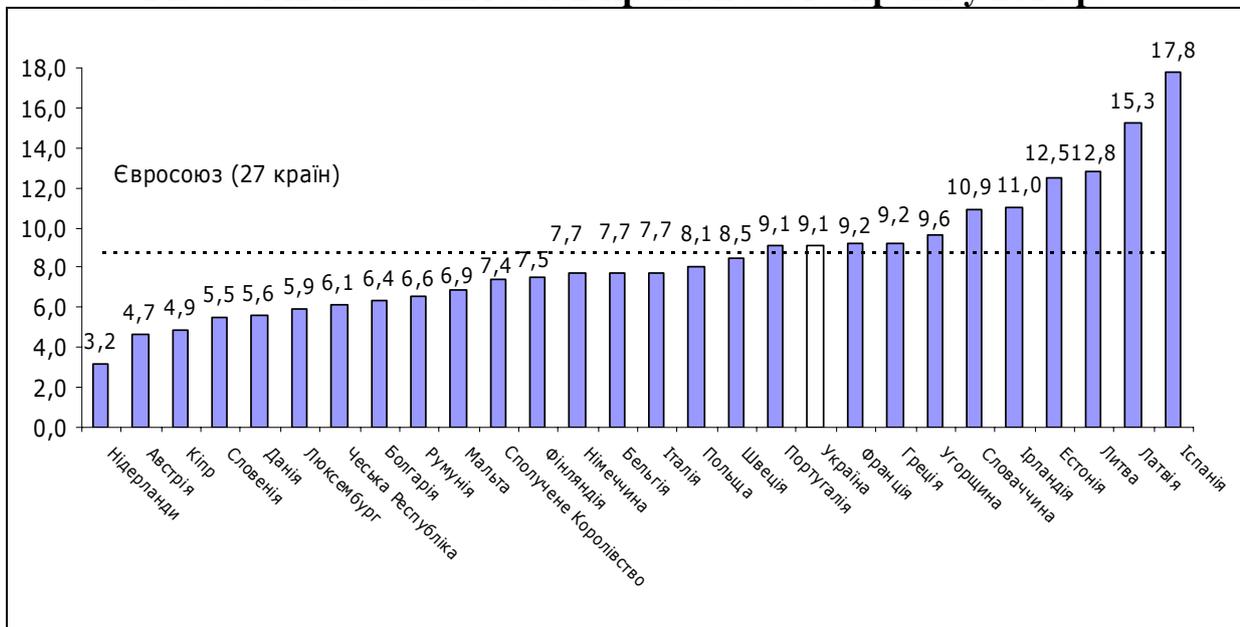

Рис. 7. Рівень безробіття в Україні і країнах ЄС у 2010 р.

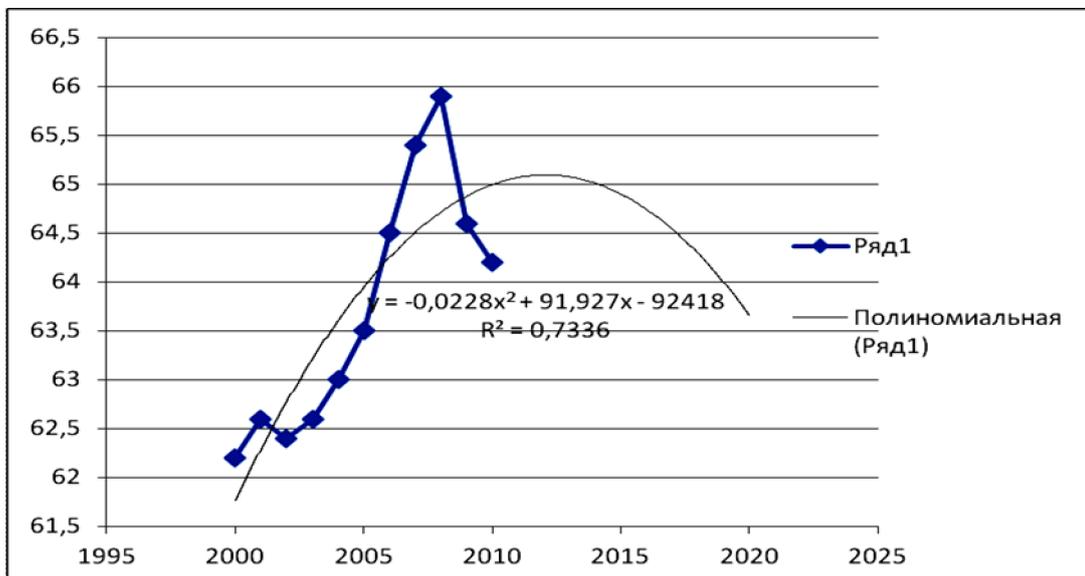
Структура зайнятості в ЄС є подібною до структури зайнятості в США. За останні 10 років структурні зрушення в зайнятості були незначними: з 66% у 2000р. до 71,3% у 2010р. зросла частка зайнятих в сфері послуг за рахунок скорочення частки зайнятих в промисловості і сільському господарстві, що відповідає загальносвітовим тенденціям розвитку інформаційного суспільства. Найбільша частка зайнятих припадає на виробництво (16%), торгівлю (14%), охорону здоров'я (10%), будівництво (8%), освіту (7%). При цьому більше 80 млн. зайнятих – висококваліфіковані працівники поза сферою фізичної праці.

За прогнозами European Centre for the Development of Vocational Training, до 2015 р. в первинному секторі промисловості в ЄС буде зайнято близько 10 млн. осіб (2006 р. – 12 млн. осіб, 1996 р. – 15 млн. осіб), в обробній промисловості –

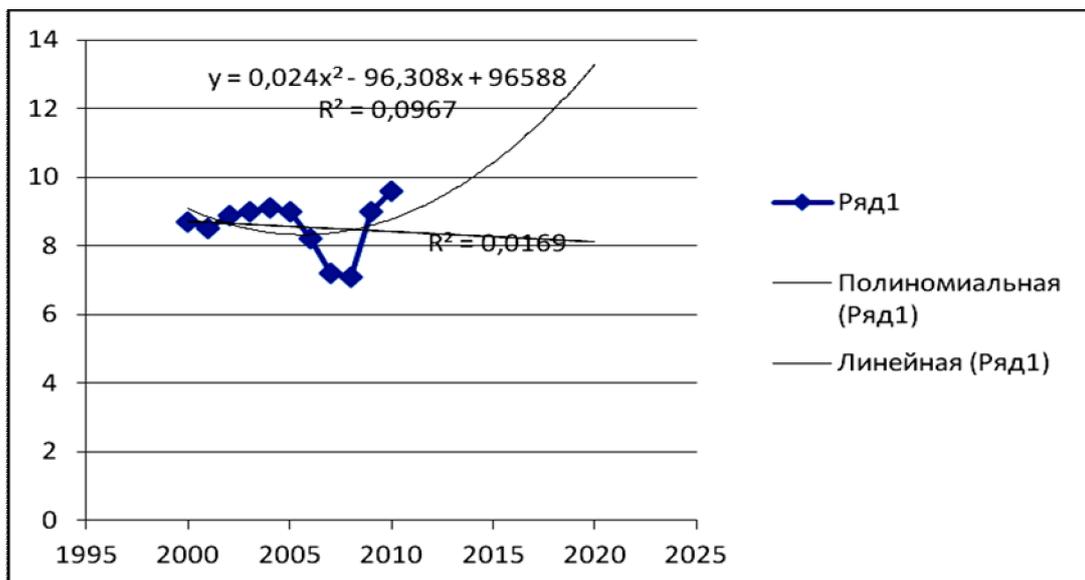
34,5 млн. осіб (2006 р. – 35 млн. осіб, 1996 р. – 38 млн. осіб). При цьому в найближчі 10 років ЄС знадобиться більше 12,5 млн. фахівців з вищою освітою і 9,5 млн. – із середньотехнічною.

Обґрунтовано, що на фоні старіння населення Європи (кількість працездатного населення скорочується в середньому на 1% на рік) і зростання невідповідності між якістю наявної робочої сили і вимогами ринку праці, слід очікувати заохочення з боку країн ЄС припливу трудових мігрантів. Даний висновок підтверджується результатами прогнозування розвитку ринку праці ЄС на найближчі 10 років (рис.8а–8в). На сьогодні найбільшими країнами-реципієнтами робочої сили в Європі є Великобританія, Нідерланди, Франція, ФРН, країнами-донорами – Албанія, Болгарія, Польща, Румунія та країни СНД.

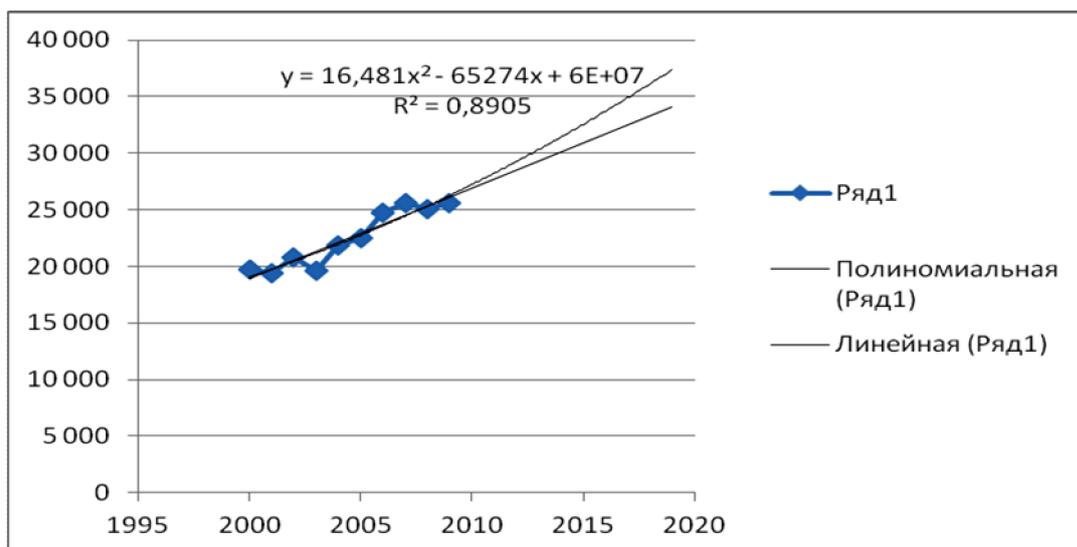
На рисунках 8а, 8б, 8в вказані ряди Російською мовою!!!!!!!!!!!!!!

Рис. 8а. Прогноз рівня зайнятості в ЄС до 2020р., %

Рис.8б. Прогноз рівня безробіття в ЄС до 2020р., %

Рис.8в. Прогноз зарплатної плати в ЄС до 2020р., євро

Україна на глобальному ринку праці переважно виступає як держава-експортер робочої сили, останніми роками спостерігається також тенденція до зростання кількості іноземних громадян, які працюють в Україні з Росії, Молдови, Китаю, В'єтнаму, Туреччини (кількість останніх приблизно в 10 разів менша, ніж кількість українців, які працюють за кордоном, не враховуючи нелегальних мігрантів та біженців). Серед країн, до яких спрямовані потоки трудової міграції з України, є такі: Росія, Польща, Чехія, Італія, Греція, Кіпр, Німеччина, Португалія, Іспанія та інші розвинені країни Західної Європи. Останніми роками спостерігається тенденція до трудової еміграції українців в США, Канаду, нових індустріальних країн Південно-Східної Азії тощо.

Встановлено, що міграція робочої сили для України має переважно негативні наслідки: від'їзд науково-технічних кадрів, висококваліфікованих фахівців, молодих спеціалістів негативно впливає на темпи відновлення національної економіки. Економічні й професійні мотиви «відпливу мізків» полягають у незадоволеності працівників своїм матеріальним станом, статусом у суспільстві, низьким соціальним престижем, неможливістю реалізації трудового потенціалу. Серед позитивних наслідків – грошові перекази працівниками-емігрантами іноземної валюти в Україну, що перевищують за обсягами величину ПІІ держави.

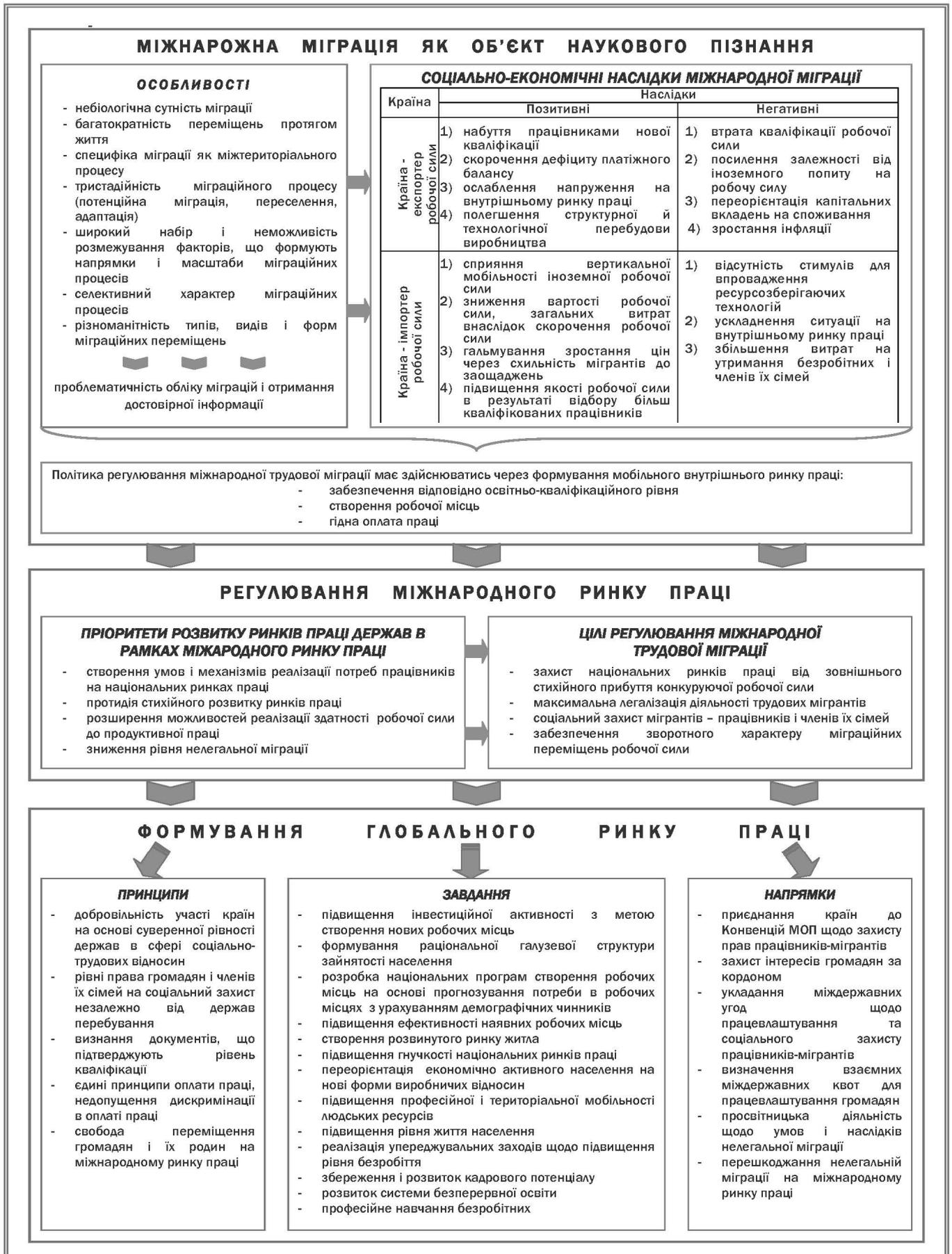
В результаті аналізу включення України до світового ринку праці визначено основні проблеми, які потребують врегулювання: завершення формування нормативно-правової бази з питань міграції; визначення концептуальних засад створення механізму державного регулювання міграційних процесів; налагодження обліку трудових мігрантів, які працюють за межами України; реалізація політики забезпечення соціального захисту громадян України, які працюють за кордоном; здійснення превентивних заходів щодо запобігання нелегальній трудовій міграції; розвиток міжнародного співробітництва у сфері міграції тощо.

У третьому розділі «*Удосконалення регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації*» визначено концептуальні засади формування глобального ринку праці; здійснено економіко-математичне моделювання

розвитку міжнародного і українського ринку праці; запропоновано напрямки удосконалення державної міграційної політики України.

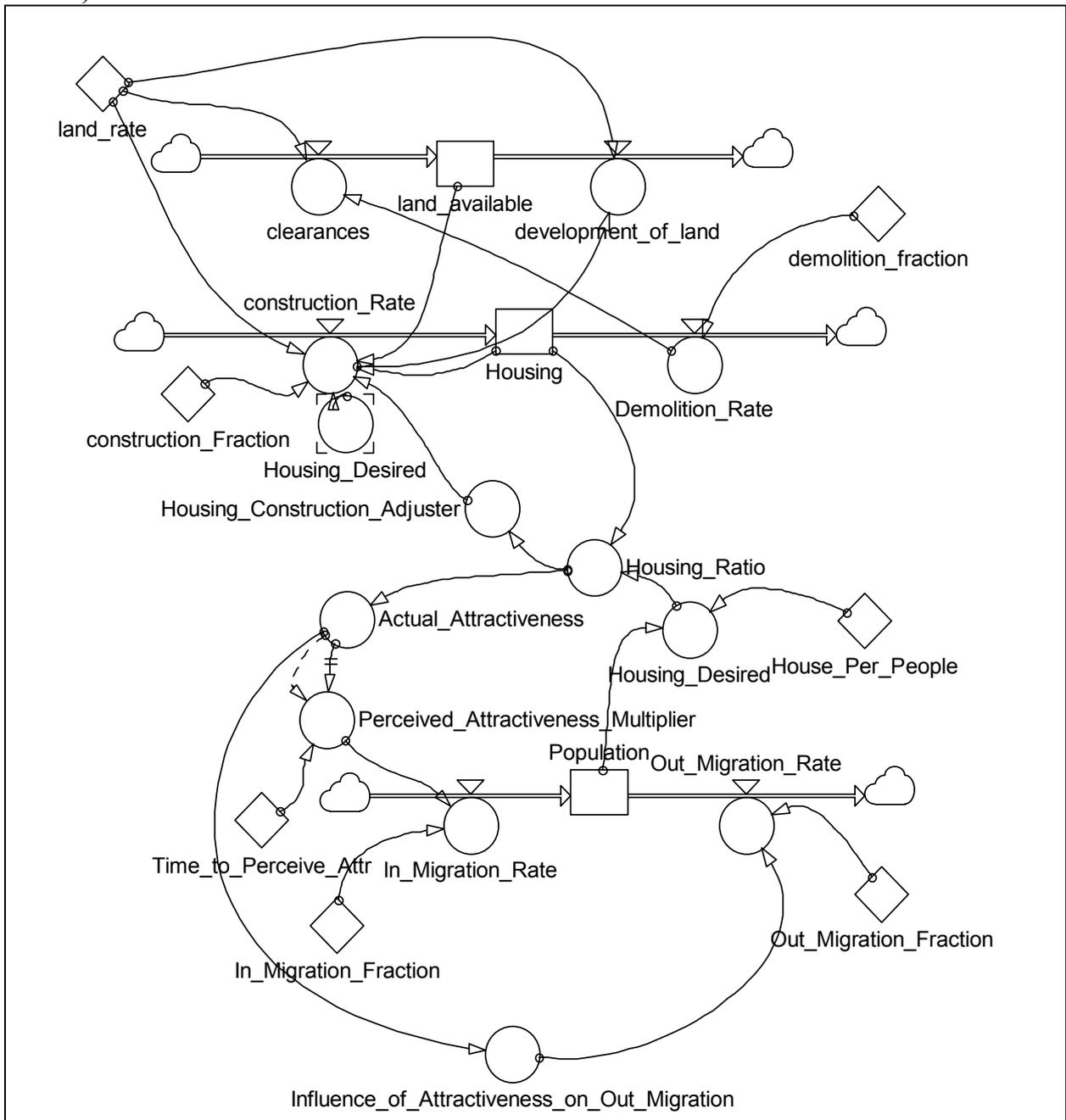
В результаті аналізу особливостей і соціально-економічних наслідків міжнародної міграції, пріоритетів розвитку ринків праці держав в рамках міжнародного ринку праці, цілей регулювання міжнародної трудової міграції, визначено принципи, завдання і напрямки формування глобального ринку праці. Розроблено *структурну схему концептуальних засад формування глобального ринку праці* (рис. 9).

***На рисунку 9 у другій колонці (прямокутній тонкій) є помилка:
створення робочих місць***

Рис. 9. Концептуальні засади формування глобального ринку праці

Здійснено економіко-математичне моделювання розвитку міжнародного і українського ринку праці з використанням інструментарію системно-динамічного моделювання. Розроблено системно-динамічні моделі ринку праці, трудової міграції, приросту працездатного населення, *модель причинно-наслідкових зв'язків впливу привабливості країни на міграційні процеси* (рис.10), реалізація якої в ППП PowerSim дозволила встановити наявність прямої залежності між вказаними показниками (чим більше забудовано є країна і розвинутою її інфраструктура, тим більшим є збільшення чисельності населення за рахунок трудових мігрантів, і навпаки).

Рис. 10. Системно-динамічна модель причинно-наслідкових зв'язків впливу привабливості країни на міграційні процеси

З використанням методу багатofакторного регресійно-кореляційного аналізу визначено взаємозв'язок між рівнем зайнятості України (Y), чисельністю економічно активного населення (x_1), чисельністю зайнятого населення (x_2), чисельністю населення (x_3), величиною ВВП (x_4). Після перевірки моделі на гетероскедастичність (тест Уайта) і оцінки остаточної регресійної моделі (з використанням інформаційних критеріїв Акайке и Шварца) (табл. 1), рівняння регресії має вигляд:

$$Y = -0,0007452744305x_1 + 0,002069551172x_2 + 1,996185056E - 06x_4 + 30,63307231 \quad (1)$$

Таблиця 1

Оцінка регресійної моделі

Dependent Variable: Y				
Method: Least Squares				
Date: 03/31/10 Time: 20:32				
Sample(adjusted): 2000 2008				
Included observations: 9 after adjusting endpoints				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.000745	0.000328	-2.269646	0.0425
X2	0.002070	0.000482	4.293617	0.0078
X4	2.00E-06	6.94E-07	2.876049	0.0347
C	30.63307	11.75387	2.606212	0.0479
R-squared	0.988107	Mean dependent var	57.14444	
Adjusted R-squared	0.980972	S.D. dependent var	1.331457	
S.E. of regression	0.183666	Akaike info criterion	-0.250297	
Sum squared resid	0.168665	Schwarz criterion	-0.162642	
Log likelihood	5.126336	F-statistic	138.4749	
Durbin-Watson stat	2.434769	Prob(F-statistic)	0.000031	

На основі проведеного дослідження зроблено висновок, що в умовах вичерпання потенціалу демографічного зростання в Україні збільшення загальної кількості населення держави лежить в площині використання важелів міграційної політики, спрямованої, перш за все, на скорочення міграційного впливу населення за кордон і повернення працівників-мігрантів в країну. Першочерговими завданнями держави мають стати: скорочення масштабів міграції; перетворення незворотної міграції у зворотну; усунення причин, що зумовлюють формування потоків нелегальної міграції за кордон тощо. Визначено необхідність розробки в Україні науково обґрунтованої міграційної політики, основними завданнями якої мають стати такі:

- створення інформаційної системи державного контролю за міграційними процесами;
- розробка механізмів зменшення масштабної трудової міграції населення за межі країни, центральною складовою якого має стати зниження безробіття серед молоді через реалізацію комплексу програм щодо оптимізації напрямків професійно-освітньої підготовки, перекваліфікації, розвитку малого бізнесу, стимулювання самозайнятості тощо;

- розробка Державної програми інтеграції біженців в українське суспільство;
- приєднання України до концепцій МОП, статей Європейської соціальної хартії (оновленої) щодо захисту прав працівників-мігрантів на міжнародному ринку праці;
- укладання угод щодо працевлаштування з країнами-споживачами української робочої сили, у т.ч. щодо сезонного працевлаштування, стажування тощо та ін.

Вирішення даних завдань вимагає створення та удосконалення відповідної нормативно-правової бази.

Зроблено висновок, що з метою зменшення еміграції робочої сили з України необхідним є впровадження системи заходів внутрішнього (заходи макроекономічної стабілізації – створення робочих місць, забезпечення гідного розміру заробітної плати, залучення іноземного інвестування тощо) та зовнішнього (забезпечення можливості офіційної трудової міграції за кордон, вільного повернення з-за кордону, гарантії захисту трудових прав українських громадян за кордоном) спрямування.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження вирішено важливу наукову задачу удосконалення теоретико-методологічних основ дослідження міжнародного ринку праці в умовах глобалізації та розробки цілісного організаційно-кількісного інструментарію регулювання міжнародної міграції на державному і наддержавному рівні.

В результаті проведеного дослідження зроблено такі висновки:

1. В результаті дослідження теоретичних основ глобалізації світогосподарського розвитку запропоновано під *глобалізацією* розуміти встановлення тривалих економічних, інформаційних, політичних, культурних та інших зв'язків між державами, що у кінцевому підсумку призводить до формування взаємодоповнюваності і взаємозалежності економічних систем країн і формує визначальні орієнтири розвитку національних економік в майбутньому.

2. Вільний рух товарів і капіталу вимагає вільного переміщення людських ресурсів, що зумовлює виникнення такого явища, як формування глобального ринку праці. *Глобальний ринок праці* визначено як різноспрямовані потоки трудових ресурсів, що формуються у взаємозв'язку з ринками капіталу, товарів та послуг, і перетинаючи національні кордони у формі трудової міграції, створюють безпосередній вплив на рівень зайнятості працездатного населення, розміри відносного перенаселення (безробіття) як приймаючих країн, так і країн-донорів робочої сили; *міжнародну міграцію* – як одну з об'єктивних підстав становлення цілісної світогосподарської системи, зумовлену чинниками внутрішнього економічного розвитку кожної окремої країни і зовнішніми чинниками, станом міжнародної економіки в цілому та економічними зв'язками між країнами, що представляє собою глобальний процес переміщення робочої сили з однієї країни в іншу та охоплює всі континенти і країни - як розвинуті, так і периферію, а також різні соціальні шари, і включає два взаємопов'язані процеси – еміграційний та імміграційний.

3. Обґрунтовано, що вплив глобалізації світового господарства на міграційні процеси призводить до формування принципово нової міграційної ситуації в світі, характерними ознаками якої є такі: безпрецедентне розширення масштабів міжнародної міграції; якісна зміна міграційних потоків; фемінізація трудової міграції; формування передумов нелегальної міграції; протиріччя між національним (державним) регулюванням міграційних потоків і транснаціональним (глобальним) характером сучасного світогосподарського розвитку тощо. В результаті дослідження інституційних засад регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації обґрунтовано, що регулювання міграції в умовах глобалізації стає можливим тільки на основі багатостороннього міжнародного співробітництва.

4. В результаті проведеного дослідження встановлено, що на світовому ринку праці спостерігається загальна тенденція до зростання безробіття, скорочення чисельності зайнятого населення, зростання еміграції висококваліфікованих фахівців. Основними постачальниками кадрів високої кваліфікації до розвинутих країн робочої сили є країни СНД, Східної Європи, Індія, Пакистан, Єгипет. Зроблено висновок, що основна роль у формуванні глобальної економіки і структури зайнятості на світовому ринку праці належить транснаціональним корпораціям.

5. На основі аналізу розвитку ринку праці США встановлено, що динаміка безробіття в країні відповідає загальносвітовим тенденціям, при цьому рівень безробіття є нерівномірно розподіленим по території США, в структурі безробітних переважають чоловіки, тривалість пошуку роботи зросла в 2-2,5 рази. Структура зайнятості в ЄС є подібною до структури зайнятості в США: найбільша частка зайнятих припадає на виробництво, торгівлю, охорону здоров'я, будівництво, освіту. Обґрунтовано, що на фоні старіння населення Європи і зростання невідповідності між якістю наявної робочої сили і вимогами ринку праці, слід очікувати заохочення з боку країн ЄС припливу трудових мігрантів. Даний висновок підтверджується результатами прогнозування розвитку ринку праці ЄС на найближчі 10 років.

6. Україна на глобальному ринку праці переважно виступає як держава-експортер робочої сили, останніми роками спостерігається також тенденція до зростання кількості іноземних громадян, які працюють в Україні. Встановлено, що міграція робочої сили для України має переважно негативні наслідки: від'їзд науково-технічних кадрів, висококваліфікованих фахівців, молодих спеціалістів негативно впливає на темпи відновлення національної економіки.

7. В результаті аналізу включення України до світового ринку праці визначено основні проблеми, які потребують врегулювання: завершення формування нормативно-правової бази з питань міграції; визначення концептуальних засад створення механізму державного регулювання міграційних процесів; налагодження обліку трудових мігрантів, які працюють за межами України; реалізація політики забезпечення соціального захисту громадян України, які працюють за кордоном; здійснення превентивних заходів щодо запобігання нелегальній трудовій міграції; розвиток міжнародного співробітництва у сфері міграції тощо.

8. Запропоновано *структурну схему концептуальних засад формування глобального ринку праці*, в рамках якої визначено пріоритети і цілі регулювання міжнародної трудової міграції, і на їх основі – принципи, завдання, напрямки формування глобального ринку праці.

9. В результаті моделювання розвитку міжнародного і українського ринку праці розроблено системно-динамічні моделі ринку праці, трудової міграції, приросту працездатного населення, модель причинно-наслідкових зв'язків впливу привабливості країни на міграційні процеси. З використанням методу багатofакторного регресійно-кореляційного аналізу визначено взаємозв'язок між рівнем зайнятості України, чисельністю економічно активного населення, чисельністю зайнятого населення, ВВП.

10. На основі проведеного дослідження зроблено висновок, що в умовах вичерпання потенціалу демографічного зростання в Україні збільшення загальної кількості населення держави лежить в площині використання важелів міграційної політики: скорочення масштабів міграції; перетворення незворотної міграції у зворотну; усунення причин, що зумовлюють формування потоків нелегальної міграції за кордон тощо.

11. Визначено необхідність розробки в Україні науково обґрунтованої міграційної політики, основними завданнями якої мають стати такі: створення інформаційної системи державного контролю за міграційними процесами; розробка механізмів зменшення масштабної трудової міграції населення за межі країни, центральною складовою якого має стати зниження безробіття серед молоді; розробка Державної програми інтеграції біженців в українське суспільство; приєднання України до концепцій МОП, статей Європейської соціальної хартії (оновленої) щодо захисту прав працівників-мігрантів на міжнародному ринку праці; укладання угод щодо працевлаштування з країнами-споживачами української робочої сили, у т.ч. щодо сезонного працевлаштування, стажування тощо та ін.

ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у наукових фахових виданнях

1. Оливко О.А. Сучасний досвід регулювання ринків праці розвинутих країн і можливості його використання в Україні / О.А.Оливко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – Том 2. – С. 225-229 (0,49 д.а.).

2. Оливко О.А. Міграція робочої сили в країнах ЄС у кризовий період / О.А.Оливко // Збірник наукових праць КНТУ. Економічні науки. – Кіровоград: КНТУ, 2011. – Випуск 19. – С. 132-136 (0,48 д.а.).

3. Оливко О.А. Динаміка рівня безробіття в докризовий період в країнах ЄС / О.А.Оливко // Економічний часопис – XXI. – Київ: Софія-А, 2011. – № 1-2. – С. 34-36 (0,48 д.а.).

4. Оливко О.А. Концептуальні засади регулювання міжнародних міграційних процесів / О.А.Оливко // Управління розвитком. Зб. наукових робіт. –

Харківський національний економічний університет. – Харків: ХНЕУ, 2010. – С. 81-84 (0,4 д.а.).

5. Оливко О.А. Дослідження етапів формування міжнародного ринку праці / О.А.Оливко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – Випуск 5-1. – С. 476-479 (0,44 д.а.).

6. Оливко О.А. Формування міжнародного ринку робочої сили в умовах глобалізації / О.А.Оливко // Економіка: проблеми теорії і практики. Зб. наукових праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – Випуск 262. – Том I. – С. 248-255 (0,41 д.а.).

7. Оливко О.А. Роль міграції робочої сили у формуванні світового ринку праці. / О.А.Оливко, В.Я.Брич // Сб. научных трудов – Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Донецкий национальный университет. – Донецьк: ДонНУ, 2010. – Ч. 3. – С. 737-739 (0,40/0,20 д.а.).

Особистий внесок здобувача: досліджено проблеми міграції робочої сили розвинених країн світу.

8. Оливко О.А. Сучасний стан професійної підготовки та підвищення кваліфікації робітників на ринку праці України / О.А.Оливко // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка. Івано-Франківськ: Плай, 2009. – Випуск 7. – С. 210-215 (0,42 д.а.).

Публікації в інших виданнях

1. Оливко О.А. Концептуальні засади регулювання міжнародних міграційних процесів / О.А.Оливко // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика». – (Харків, 15-16 листопада 2010р.). – Харків: ХНЕУ, 2010. – С. 81-84 (0,22 д.а.).

2. Оливко О.А. Інтеграція України у міжнародний ринок праці / О.А.Оливко // Тези доповідей II міжнародної науково-практичної конференції: «Теорія і практика сучасного менеджменту: проблеми та шляхи вирішення». – (Тернопіль: 8-9 жовтня 2009р.). – Тернопіль: «Економічна думка», 2009. – С. 384-387 (0,24 д.а.).

3. Оливко О.А. Теоретичні основи міжнародного переміщення робочої сили / О.А.Оливко // Тези доповідей десятої міжнародної наукової конференції студентів та молодих учених: «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання». Ч.2. – (Донецьк, 8-10 грудня 2009р.). – Донецьк: ДонНУ, 2009. – С. 170-173 (0,26 д.а.).

4. Оливко О.А. Способи зниження ризиків в ринкових умовах / О.А.Оливко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: «Міжнародний бізнес та менеджмент: проблеми та перспективи в умовах глобалізації». – (Тернопіль, 22-24 жовтня 2008р.). – Тернопіль: «Економічна думка», 2008. – С. 342-346 (0,26 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Оливко Оксана Андріївна. «Розвиток міжнародного ринку праці в умовах глобалізації». – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини. – Донецький національний університет Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Донецьк, 2012.

Дисертаційну роботу присвячено розвитку теоретико-методологічних основ дослідження глобалізації ринку праці і розробці науково-практичних рекомендацій щодо регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Досліджено теоретичні основи глобалізації світогосподарського розвитку; проаналізовано теоретичні засади формування міжнародного ринку праці; визначено інституційні засади регулювання міжнародного ринку праці в умовах глобалізації.

Досліджено динаміку розвитку міжнародного ринку праці в умовах глобалізації; проаналізовано розвиток ринку праці США і Європи як рушійних центрів глобалізації; проаналізовано стан українського ринку праці як складової глобального ринку праці.

Визначено концептуальні засади формування глобального ринку праці; здійснено економіко-математичне моделювання розвитку міжнародного і українського ринку праці; запропоновано напрямки удосконалення державної міграційної політики України.

Ключові слова: глобалізація світогосподарського розвитку, міжнародний ринок праці, формування міжнародного ринку праці, регулювання міжнародного ринку праці, глобальний ринок праці, український ринок праці, інституційні засади регулювання міжнародного ринку праці.

АННОТАЦИЯ

Оливко Оксана Андреевна. «Развитие международного рынка труда в условиях глобализации». – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.02 – мировое хозяйство и международные экономические отношения. – Донецкий национальный университет Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины, Донецк, 2012.

Диссертационная работа посвящена развитию теоретико-методологических основ исследования глобализации рынка труда и разработке научно-практических рекомендаций по регулированию международного рынка труда в условиях глобализации.

Исследованы теоретические основы глобализации мирохозяйственного развития; проанализированы теоретические основы формирования международного рынка труда; определены институциональные основы регулирования международного рынка труда в условиях глобализации.

Даны определения понятий «глобализация», «глобальный рынок труда», «международная миграция». Выявлены характерные признаки современной миграционной ситуации в мире.

Исследована динамика развития международного рынка труда в условиях глобализации; проанализировано развитие рынка труда США и Европы как движущих центров глобализации; проанализировано состояние украинского рынка труда как составляющей глобального рынка труда.

Установлено, что на мировом рынке труда наблюдается общая тенденция к росту безработицы, сокращению численности занятого населения, росту эмиграции высококвалифицированных специалистов. Обосновано, что миграция рабочей силы для Украины имеет преимущественно негативные последствия.

Определены концептуальные основы формирования глобального рынка труда; осуществлено экономико-математическое моделирование развития международного и украинского рынка труда; предложены направления совершенствования государственной миграционной политики Украины.

Разработаны системно-динамические модели рынка труда, трудовой миграции, прироста трудоспособного населения, модель причинно-следственных связей влияния привлекательности страны на миграционные процессы. Обоснована необходимость разработки в Украине научно обоснованной миграционной политики.

Ключевые слова: глобализация мирохозяйственного развития, международный рынок труда, формирование международного рынка труда, регулирование международного рынка труда, глобальный рынок труда, украинский рынок труда, институциональные основы регулирования международного рынка труда.

SUMMARY

Olyvko Oksana Andriyivna «The development of international labor markets under globalization». – Manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of economic sciences on specialty 08.00.02 – the world economy and international economic relations. – Donetsk National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Donetsk, 2012.

Dissertation work is sanctified to development of theoretical and methodological bases of research of globalization of labour-market and development of scientific and practical recommendations on adjusting of international labour-market in the conditions of globalization

Theoretical bases of globalization of world economic development are investigational; theoretical bases of forming of international labour-market are analysed; institutional bases of adjusting of international labour-market are certain in the conditions of globalization.

The dynamics of international market of labour development is investigational in the conditions of globalization; market of labour of the USA and Europe development is

analysed as motive centers of globalization; the Ukrainian market of labour condition is analysed as to the constituent of global labour-market.

Conceptual bases of forming of global labour-market are certain; the economic and mathematical design of international and Ukrainian market of labour development is carried out; directions of perfection of public migratory policy of Ukraine are offered .

Key words: globalization of world economic development, international labour-market, forming of international labour-market, adjusting of international labour-market, global labour-market, Ukrainian labour-market, institutional bases of adjusting of international labour-market.

